

Eläinlääkäri kertoo...

LÄPPÄVIKA ELI ENDOKARDOOSI

Koiran sydän on anatomialtaan samanlainen kuin meillä muillakin nisäkkäillä. Se koostuu neljästä lokerosta, joita kutsutaan nimillä vasen ja oikea eteinen ja kammio. Eteisen ja kammion välissä ovat sydänläpät, joita siis on kaksi kappaletta. Vasemmanpuoleisen nimi on ns. ”lääkärikielillä” mitraaliläppä ja oikeanpuoleisen tricuspidaaliläppä.

Koirillekin tulee hyvin yleisesti vanhemmiten sydänvaivoja. Toisin kuin ihmisillä, joilla ongelmana tunnetusti on sepelvaltimotauti (ja sen seurauksena ”sydänkohtaukset” ja muut puristukset) – koirilla vanheneminen näkyy etenkin mitraaliläpässä.

Taustatekijöitä

”Läppävika” eli eteis-kammioläpän endokardoosi on pienten ja keskisuurten rotujen vanhuuden vitsaus. Tavallisimmin se todetaan 7-10 vuoden iässä : yli 10-vuotiaista pienenuoleisista koirista jopa kolmasosalla on jo tämä rappeutumailmiö havaittavissa. Uroksilla se on puolta yleisempää kuin nartuilla. Syitä ja sille altistavia tekijöitä ei tarkalleen tunneta. Joissain roduissa (kuten cavalier) se ilmenee suhteellisen nuorella iällä, ja silloin siihen on perinnöllistä taipumusta. Kirjallisuuden mukaan tyypilliset läppävikarodut ovat em. lisäksi esim. cairnterrieri, kaikki villakoirat, bullterrieri, kääpiöpinseri ja kääpiösnautseri, whippet, chihuahua, pekingeesi, mäyräkoira, beagle, dobermanni, tanskandoggi ja saksanpaimenkoira. Käytännön praktiikasta täytyy todeta, että näillä loppupään isoilla roduilla huomattavan yleisiä sydänvaivoja ovat kylläkin kardiomyopiat.

Lähes aina läppävika todetaan vasemmassa eli mitraaliläpässä. Läppä alkaa paksuuntua, muuttaa muotoaan ja sen myötä falskata, niin että vasemmasta eteisestä vasempaan kammioon puristettava veri pääsee osittain karkaamaan takaisin eteisenkin puolelle.

Oireet

Aivan aluksi läppien muodonmuutos ei välttämättä anna minkäänlaisia havaittavia oireita. Hoitamattomana tila etenee niin, että falskaus eteisen ja kammion välillä pahenee. Siitä seuraa usein vasemman eteisen ja kammionkin laajentumista. Laajentunut sydän supistuu taas normaalia heikommin ja keuhkoihin alkaa kertyä nestettä, myöhemmin nestettä voi kertyä muuallekin elimistöön: vatsaonteloon ja raajoihin. Koiran tuntiessa olonsa väsyneeksi sen ruokahalukin usein kärsii.

Sydämen heikentynyt toiminta aiheuttaa tietenkin sen, että koira ei kestä sille aikaisemmin normaalia räsitystä, se läähättää paljon ja voi alkaa yskiä. Keuhkoihin kertynyt neste aiheuttaa klassisesti ensin öistä yskää, myöhemmin yskä on ympärivuorokautista. Neste aiheuttaa myös sen, ettei koira ehkä edes halua maata. Pitkälle edenneessä tilassa koiralla on happivajausta, niin että sen kielikin sinertää, sillä voi olla rytmihäiriöitä ja se voi pyörtyillä.

Diagnoosi

Ensimmäinen löydös läpän toiminnan heikentyessä on stetoskoopilla kuultavissa oleva sivuääni vasemmalla puolella mitraaliläpän kohdalla. Röntgenkuvassa saatetaan havaita vasemmanpuoleinen eteisen (joskus kammionkin) laajeneminen, sekä nestettä keuhkoissa. Tyypilliset esitiedot ja nämä tutkimukset saattavat riittää diagnoosin tekoon. Tarvittaessa voidaan vielä tehdä ekg-tutkimus, jossa voidaan todeta vasemman kammion laajenemisen aiheuttama P-aallon keston piteneminen sekä rytmihäiriöitä. Ultraäänitutkimuksella voidaan saada seikkaperäistä tietoa sydämen ja sen eri osien koosta, toimivuudesta ja läpän falskaus voidaan havainnoida.

Hoito

Läppävika aiheuttaa sydämessä pysyviä muutoksia. Lääkityksellä on tarkoitus hidastaa tilan etenemistä ja parantaa koiran elämänlaatua.

Tavallisesti lievän läppävian hoito aloitetaan huolehtimalla koiran hyvästä yleiskunnosta. Ylipainoinen lemmikki tulee laihduttaa pikkuhiljaa normaalipainoon. Ruokavaliosta karsitaan kaikki suolainen pois (makkarat, juustot, einekset yms). Ilman suolaa valmistettu kotitekoinen muona on yksi vaihtoehto. Kuivamuonista ns. senior- muonat sopivat myös. On kuitenkin huomioitava, että sydänvikaisen koiran on säilytettävä yleiskunnon ylläpitämiseksi ruokahalunsa, se ei saa päästä ns. kuihtumaan pois. Maittavia, suhteellisen energiapitoisia mutta vähäsuolaisia, verenpainetta hillitseviä erikoisruokavalioitakin on siksi kehitetty, esim. Royal Canin Early Cardiac. Koiran annetaan liikkua omaehtoisesti, liikaa rasitusta välttäen, mutta kuitenkin lihaskuntoa ylläpitäen. (Esim. lyhyemmät -mutta ehkä useammin tehtävät- lenkit koiran omaa vauhtia kunnioittaen, eikä helteillä).

Lääkepuolella yleensä aloitetaan verenpainetta alentavalla ja mahdollisesti myös nestettä poistavalla lääkityksellä (ranilipriili/enalapriili/imidapriili alias Fortekor / Vasotop / Prilium sekä furosemidi alias Furesis / Furovet). Jatkossa voidaan tähän lisätä –jos tila niin vaatii – myös sydämen supistusvoimaa lisäävä lääkitys (digoksiini alias Digoxin tai pimobendaani alias Vetmedin). Lääkkeistä erityisen kiinnostunut voi lueskella lisää esim. www.vetcare.fi sivulta, mikäli em. lääkkeiden tarkat vaikutusmekanismit kiinnostavat.

Kirjallisuudesta löytyy mainintana, että cavalierien läppäviassa olisi kokeiltu koentsyymi Q10 –ravintolisää hyvin tuloksin (ubikinoni, jota löytyy apteekeista ja luontaistuotekaupoista). Myös aminohapot karnitiini ja tauriini ovat sydänlihakselle tärkeitä, ja niitä onkin esim. erikoisruokavalioitten höysteenä. Enemmän niitä ehkä kuitenkin käytetään sydämen laajentumis-sairauksissa, jossa ongelma nimenomaan on ”velttoileva” sydänlihas (dilatoiva kardiomyopatia).

Hoito suunnitellaan aina yksilökohtaisesti. Hyvin hoidettuna koira saattaa elää vuosia, jopa aivan rodulle normaalin elinkaaren !